

DE HOLLANDSCHE MEESTERS

in de National Gallery te Londen.

DOOR

MAX ROOSES.

REMBRANDT.

PORTRET VAN EEN OUD MAN (1659).

De National Gallery van Londen is ongemeen rijk aan werken van Rembrandt. Zij, de jongste onder de groote openbare verzamelingen van schilderijen in Europa, heeft het ongemeene geluk gehad in een tijd, toen Rembrandt reeds sterk in waarde gestegen was, maar nog koopbaar bleef, tal zijner stukken ten geschenke te ontvangen of door aankoop machtig te worden. Het toeval wilde daarbij dat in het dozijn van 's meesters werken, welke aldus samen werden gebracht, al de tijdperken zijns levens, en bij gevolg al zijn manieren van schilderen, vertegenwoordigd zijn. Men heeft er eene *Oude Vrouw* van 1634, in zonnige krachtige tonen; Rembrandts eigen portret van 1635, een bonk van gulden licht; zijn portret van 1640, in zacht fluweeligen toon; zijn *Kruisafdoening*, een kleine schets in grauwschildering van 1642; zijne *Overspelige vrouw* van 1644, heerlijk als een miniatuur met een licht als van edelsteen; zijn *Aanbidding der herders* van 1646, met vinnige lichtpunten op donkeren grond; zijn *Badend vrouwtje* van 1654, een staaltje van zijn onbeschoemd realismus; zijn *Rabbi* van 1657 in warme krachtige lichtspeling; zijn portret van een *Oud man* van twee jaar later; zijn eigen portret van 1664, korstig en kruimig van licht, met bolle wangen en ziekelijke tint en eindelijk het vrouwenportret van 1666, een zijner laatste stukken, maar nog immer en meer dan ooit zacht getint en rijk bewerkt.

Men zou hem hier van stap tot stap kunnen volgen in zijne lange afgewisselde kunstenaarsloopbaan, nagaan hoe hij het rijk der kleuren intrad, blij en argeloos het leven tegenlachende en het warme zonnelicht in zijn oog opvangende, zalig als een geloovige die den hemel zou zien opengaan; dan bewust van zijn kracht, de wereld onbeschoemd ondervragende, de werkelijkheid peilende en menschen en dingen herscheppende, naar zijn opvatting; hooger licht, inniger bezieling en beteekenis aan alles uitdeelende; en eindelijk ontgoocheld, zich losmakende van het uiterlijke, eenzaam nadenkende over de wereld, waar hij boven stond en die zich harteloos wreekte over den man, die haar beheerscht en bedwongen had en zich niet had bekreund om wat zij van hem zou zeggen, die buiten haar stond en meer en meer met zich zelve zou gaan leven, stil, afgezonderd in zijne gedachten, scheppende door zijne kunst en deze zelve herscheppende en zijnen wil tot hare wet makende: door niets meer gehinderd, almachtig in zijn eenzaamheid.

Maar wij moeten ons beperken en een keuze doen in den overvloed. Het